

Alles wat je moet weten over

ETS2

& de impact op jouw energie-
factuur vanaf 2027

Beste lezer,

ETS2 komt eraan en zal vanaf 2027 deel uitmaken van de energiefactuur — ook voor de publieke sector. In dit document lees je wat ETS is, waarom het eraan komt en wat dit betekent voor jouw organisatie.

VEB is jouw partner in de energietransitie. We zijn er niet alleen om jullie de juiste info te verschaffen, maar ook om jullie bij te staan bij elke stap richting koolstof-neutraliteit. **Begin op tijd: investeer nu in energie-efficiëntie en vermijd hoge kosten later.**

INHOUDSTAFEL

3 Voorwoord

4 Wat is ETS?

Toepassingsgebied
Doel
Werking

6 Alles over ETS1

6 Alles over ETS2

11 Impact op factuur

12 Standpunt VEB

Wannes Ceulemans, onze product-coördinator bracht alle relevante info over ETS 1 & 2 in kaart voor jouw publieke organisatie.

Vanuit zijn expertise en opzoekwerk stelden we dit document op. Zo brengen we je op de hoogte van alles wat je moet weten over deze uitbreiding van jouw energiefactuur.

VOORWOORD

DOOR MINISTER DEPRAETERE

Wie vandaag een school, ziekenhuis of lokaal bestuur leidt, weet: de uitdagingen zijn groot. Over elke euro moet worden nagedacht. En dat allemaal terwijl jullie vooral kinderen het beste onderwijs willen geven, zorgen voor wie zorg nodig heeft of goed besturen. De publieke sector staat elke dag klaar voor anderen. Jullie bouwen aan de samenleving van morgen. En die samenleving willen we gezond en betaalbaar houden.

Helaas zien we allemaal de gevolgen van de klimaatverandering. Ouderen die sterven door de hitte, overstromingen. We moeten nu investeren om onze toekomst te beschermen. Daarnaast zal het nieuwe Europese emissiehandelssysteem (ETS2) fossiele brandstoffen ook duurder maken. Om de koopkracht en concurrentiekracht te beschermen, is het belangrijk dat we met z'n allen gaan renoveren op een betaalbare manier. En dat we van elektriciteit ook de goedkoopste optie maken.

Daarom werkt Vlaanderen momenteel aan een tax shift. Waarbij we elektriciteit goedkoper maken. En via de inkomsten van het ETS2-systeem zullen we de transitie ook ondersteunen. **Want hoe sneller we omschakelen, hoe beter voor de gezondheid en de koopkracht van mensen.** Als minister wil ik jullie daarbij ondersteunen. Met duidelijke info, met financiële hefboomen, en met de erkenning dat de publieke sector een sleutelrol speelt in onze klimaat- én sociale toekomst.

Melissa Depraetere

Vlaams minister van Energie – Vooruit

**“HOE SNELLER WE
OMSCHAKELLEN, HOE BETER
VOOR DE GEZONDHEID EN
DE KOOPKRACHT.”**

Minsister Depraetere

WAT IS ETS?

Emissions Trading System

TOEPASSING & DOEL

Al in 2005 introduceerde de Europese Unie het Emissions Trading System (ETS), een systeem van emissiehandel. **Het idee: als je bedrijven wil motiveren om hun CO₂-uitstoot te verminderen, moet je aan de uitstoot een prijskaartje hangen.**

Europa koos hiervoor niet voor een CO₂-taks, maar voor een 'cap and trade' systeem waarbij een bedrijf telkens één emissierecht moet inleveren voor elke ton CO₂-uitstoot die het veroorzaakt. Dit marktsysteem biedt bedrijven **meer flexibiliteit** en creëert in tegenstelling tot een CO₂-taks een **harde limiet op de totale uitstoot voor de hele EU**.

GEEN CO₂-TAKS, MAAR EEN CAP-AND-TRADE SYSTEEM: 1 EMISSIERECHT = 1 TON CO₂.

CAP & TRADE

Op het moment dat het systeem werd ingevoerd stond de meeste groene technologie nog in de kinderschoenen. De beschikbare alternatieven voor fossiele brandstoffen waren nog heel beperkt. Bedrijven kregen daarom jaarlijks een bepaalde hoeveelheid uitstootrechten gratis toegewezen.

Elk jaar ging het aantal emissierechten omlaag ('cap'), als continue stimulans om te kiezen voor duurzamere oplossingen. Wie toch meer uitstoot veroorzaakte, moest extra emissierechten aankopen bij andere bedrijven die overschot hadden ('trade'). **Zo werden de duurzame voorlopers ook financieel beloond voor hun extra CO₂-besparing**, en gebeurden er investeringen waar dat economisch het meest zinvol was.

WAT MET DE OPBRENGST?

Over de jaren heen werden **steeds meer van de uitstootrechten geveild in plaats van uitgedeeld**. De inkomsten van die veiling werden **verdeeld over de lidstaten, die daarmee hun klimaatbeleid bijkomend kunnen financieren**.

In België worden de opbrengsten verdeeld over de 3 gewesten. Zo is de ETS-veiling de belangrijkste bron van inkomsten voor het **Vlaams Klimaatfonds**, waarmee onder andere het **'MijnVerbouw'-programma** gefinancierd wordt.

IN HET KORT:

- Jaarlijkse daling van beschikbare emissierechten.
- Deze rechten kunnen onderling verhandeld worden.
- Toenemende druk op bedrijven om te verduurzamen.
- Flexibiliteit + financiële beloning voor duurzame voorlopers.

WAT IS ETS1?

Alles over het eerste ETS

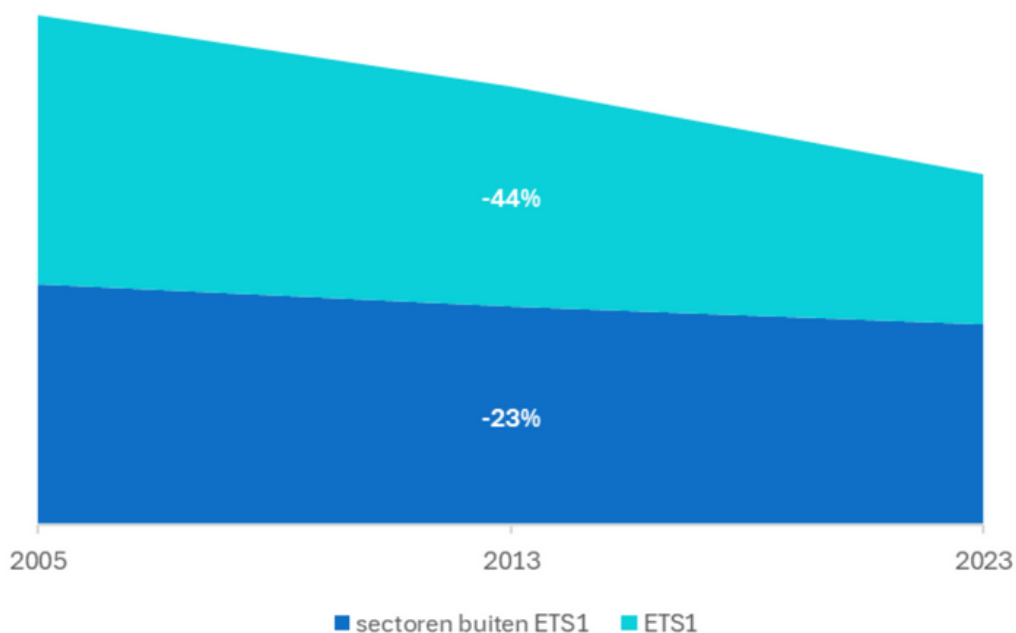
TOEPASSING & DOEL

ETS gold initieel - vanaf 2005 - enkel voor **stroomproducenten** en **specifieke energie-intensieve industrieën** zoals staal, cement, raffinage, chemie en papier. Deze twee sectoren veroorzaakten destijds 52% van alle uitstoot in de EU. Sindsdien daalde dat aandeel sterk, tot 41%.

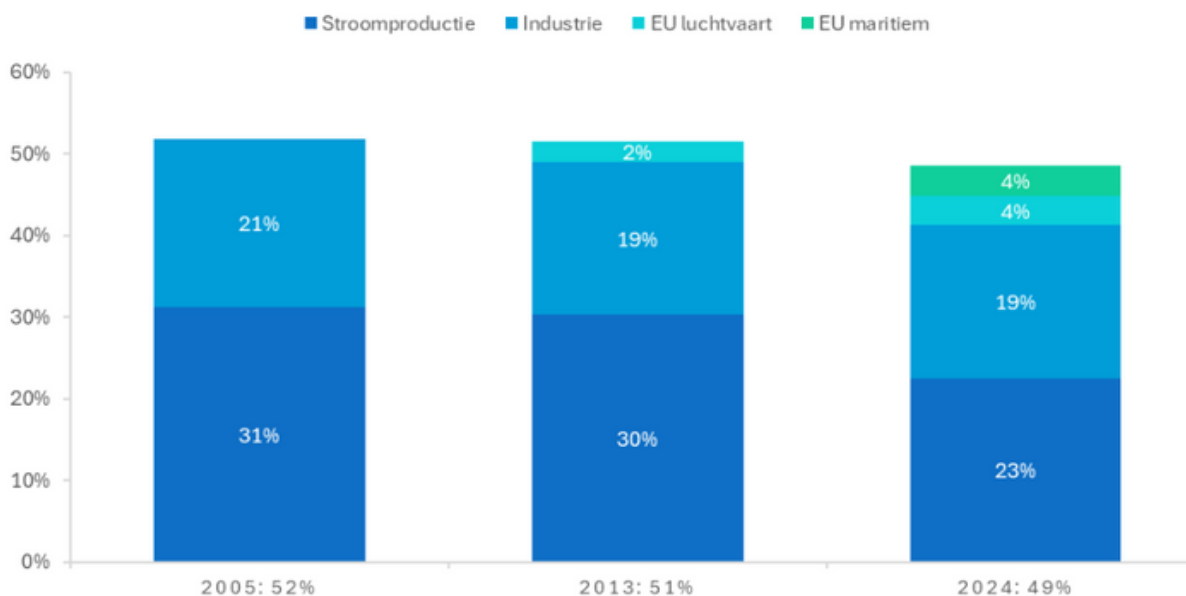
Later werden ook de **Europese luchtvaart** (2013) en de **maritieme sector** (2024) aan het toepassingsgebied toegevoegd, zodat, ondanks de daling van de CO₂-uitstoot van de initiële doelgroep, in 2023 toch nog steeds de helft van de Europese CO₂-uitstoot onder het ETS-kader viel.

ETS1 SPEELDE EEN GROTE ROL IN DE EMISSIE-DALING IN INDUSTRIE & STROOMPRODUCTIE

Daling CO2-uitstoot EU

AANDEEL ETS1 IN DE TOTALE CO2-UITSTOOT EU

IMPACT OP ECONOMIE & UITSTOOT

Aanvankelijk bleef de economische impact van ETS beperkt, doordat de uitstootrechten vóór de crisis van 2008 waren vastgelegd. Die crisis deed de uitstoot dalen en veroorzaakte een structureel overaanbod, met een lage CO₂-prijs tot €5 per ton in 2017. Belgische grijze stroom droeg toen gemiddeld €1,7 per MWh aan CO₂-kost, minder dan 1% van de stroomprijs.

In 2018 kwam de Market Stability Reserve, die het aantal rechten beperkte. De CO₂-prijs verviervoudigde binnen het jaar, wat vier op vijf kolencentrales verlieslatend maakte. Tegen 2023 was de prijs gestegen tot €100 per ton, en stabiliseerde rond €75 in 2025. **De CO₂-kost voor grijze stroom steeg zo tot gemiddeld €11,5 per MWh, ondanks een hoger aandeel groene stroom.**

HEEFT ETS1 GEWERKT?

Tussen 2005 en 2023 daalde CO₂-uitstoot **industrie**

36%

Tussen 2005 en 2023 daalde CO₂-uitstoot **stroomproductie**

49%

Onderzoek bevestigt het effect van ETS: vergeleken met internationale en vrijgestelde bedrijven blijkt dat een aanzienlijk deel van de emissiedaling in industrie en stroomproductie aan het ETS te danken is — al temperden de lage prijzen tot 2018 de impact van het systeem.

WAT IS ETS2?

Alles over het tweede ETS

WAAROM EEN TWEEDE ETS?

Ondanks een trage start heeft het emissiehandelssysteem een bewezen impact gehad op de CO₂-uitstoot in Europa. Twee van de sectoren met een hoge CO₂-uitstoot bleven echter buiten schot: **transport en de verwarming van gebouwen**, samen goed voor 36% van de totale CO₂-uitstoot in EU.

Voor de transportsector blijft achter: sinds 2005 daalde de uitstoot maar zes procent. Bovendien worden **efficiënte technologieën momenteel benadeeld**: elektrische wagens en warmtepompen vallen wél al onder het ETS via de elektriciteitsproductie, maar verbrandingsmotoren en fossiele verwarming niet.

NA 2044 ZAL (BIJNA) NIEMAND ZICH NOG KUNNEN VERPLAATSEN OF VERWARMEN MET FOSSIELE BRANDSTOFFEN.

TOEPASSINGSGEBIED ETS2

In 2027 komt er een einde aan de benadeling van efficiënte technologieën door de invoering van een tweede ETS. **Dit 'ETS2' omvat gebouwen, wegtransport en de overige industriële sectoren.**

Om praktische en administratieve redenen zijn het **de leveranciers van fossiele brandstoffen en niet de eigenlijke verbruikers die verplicht zullen worden om uitstootrechten aan te kopen en in te leveren.**

Ze zullen dit moeten doen voor **alle brandstoffen die verkocht worden voor vervoer of verwarming, uitgezonderd hout, houtskool, turf en biobrandstoffen** die voldoen aan de Renewable Energy Directive. Nog opvallende uitzonderingen: alle brandstoffen gebruikt door het leger en door landbouwvoertuigen.

WERKING ETS2

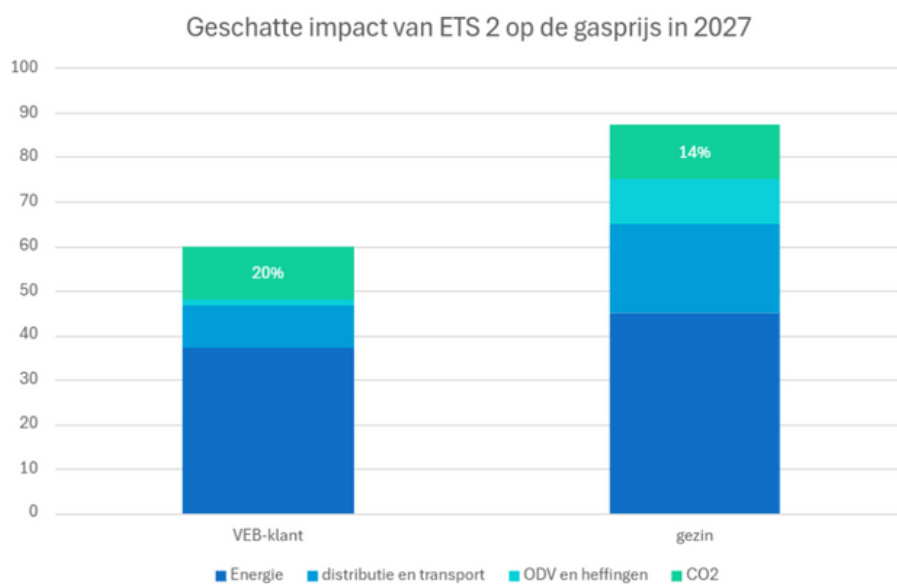
ETS2 werkt volgens hetzelfde 'cap and trade'-principe als ETS1: de CO₂-prijs wordt bepaald door vraag en aanbod. Het aanbod is begrensd en daalt jaarlijks, tot er in 2045 geen uitstootrechten meer geveild worden. **Europa legt zo een einddatum op voor fossiele technologie: na 2044 wordt verwarmen of verplaatsen op fossiele brandstof vrijwel onmogelijk.** De vraag naar uitstootrechten bepaalt mee de prijs. Hoe trager de energietransitie, hoe sneller de fossiele brandstoffen duurder worden.

Alle rechten in ETS2 worden geveild. De opbrengst gaat voor de helft naar nationaal klimaatbeleid, de andere helft naar een sociaal klimaatfonds om ongelijkheid te compenseren. Er is ook een stabiliteitsmechanisme: bij een langdurige prijs boven €55,5/ton worden extra rechten vrijgegeven om de stijging af te remmen. Dit plafond is echter geen vaste maximumprijs. En het stabiliteitsmechanisme is beperkt in tijd.

DE IMPACT OP JOUW FACTUUR

De onvermijdelijke vraag luidt: **wat gaat ETS2 kosten?** Prognoses voor de CO₂-prijs in 2030 lopen uiteen van €115 tot €300 per ton. **Eén constante: de impact hangt af van hoe snel de vraag naar fossiele brandstoffen daalt — via energie-efficiëntie, elektrificatie en modal shift.**

Op de markt worden de eerste ETS2-futures verhandeld aan €60 per ton, momenteel de beste indicatie van de verwachte prijs. Bij die prijs zou **brandstof 10% duurder** worden, **gas- of stookolieverwarming voor een gezin +14%**, en **aardgas voor VEB-klienten +20%**. Bij €150 per ton, zoals Bloomberg NEF voorspelt voor 2030, stijgt die laatste kost zelfs tot **+46%**. Daarna zou de prijs weer zakken onder de €80.

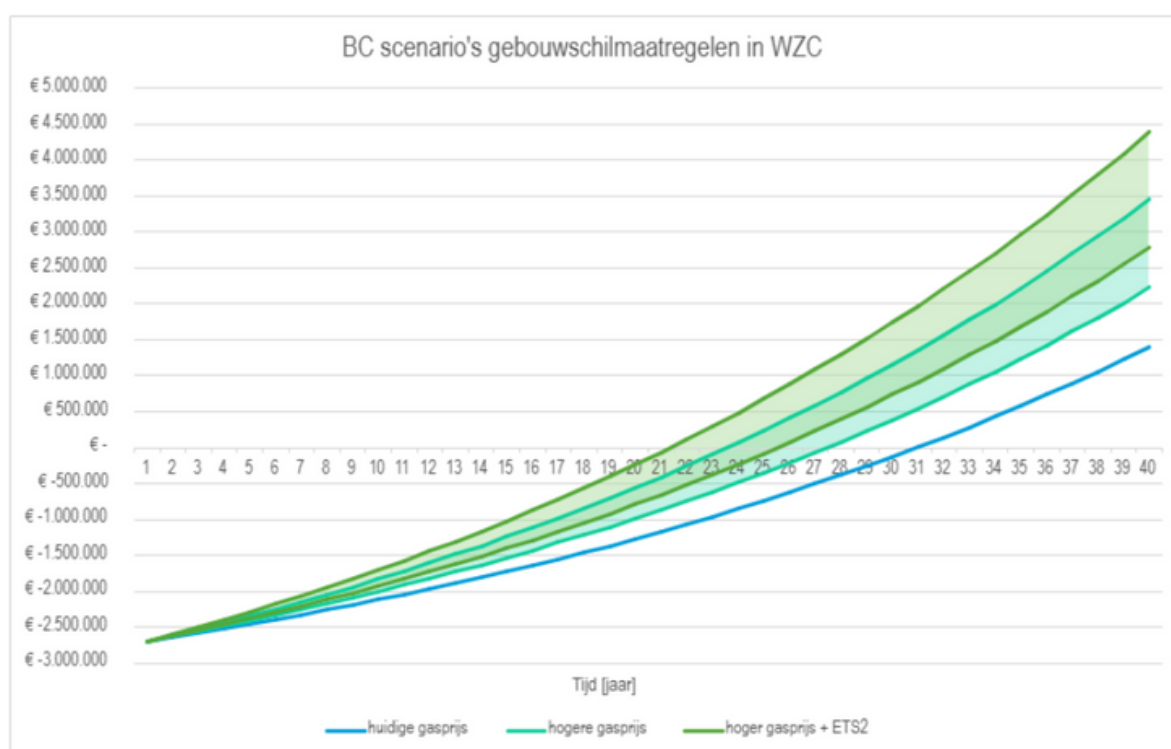
Voor publieke organisaties — lokale besturen, scholen, ziekenhuizen, woonzorgcentra — betekent dit een **voelbare budgettaire impact**. Tijdig maatregelen nemen is cruciaal. Vanaf 2045 is fossiel verwarmen geen optie meer, en uitstel kost jaar na jaar meer. Wettelijke minimumacties volstaan niet: er is nood aan een plan om het volledige patrimonium van het gas af te halen.

VOORBEELDEN

ETS2 zal de energiekosten van lokale besturen, scholen, ziekenhuizen en woonzorgcentra sterk verhogen. Uitstel van maatregelen kost elk jaar meer geld. Daarom is een langetermijnplan nodig om gebouwen volledig van het gas te halen. Het VEB ondersteunt de publieke sector in die omslag, die met ETS2 nog urgenter wordt.

We maken dit graag tastbaar met een voorbeeld. Concreet hebben we berekend wat een gebouwschilrenovatie en een warmtepomp in een woonzorgcentrum opleveren, met en zonder ETS2. Daarbij is ook een beperkte stijging van de gasprijs (bv. door de taxshift) meegerekend. De grafieken tonen telkens vier scenario's: laag/hog ETS2 en laag/hog gasprijzen.

Zo wordt een renovatie van 2,7 miljoen euro zonder ETS2 pas na 30 jaar terugverdiend. Met een gasprijsstijging en een CO₂-prijs van €60 daalt dit al naar 25 jaar. Bij hogere CO₂-prijzen kan de terugverdientijd zelfs zakken tot 21 jaar. ETS2 maakt zulke investeringen dus een stuk rendabeler.

Een warmtepomp ter vervanging van een gasketel (inclusief aanpassingen) wordt zonder CO₂-prijs pas na 34 jaar terugverdiend. Met een beperkte CO₂-prijs zakt dat naar 18 jaar, en bij een hoge prijs zelfs naar 14 jaar. De ingreep is dus niet alleen rendabeler, maar ook onvermijdelijk voor gebouwen die blijven bestaan en geen aansluiting op een warmtenet krijgen. Uitstel kost bovendien geld: in dit voorbeeld €21.300 per jaar, waarvan €10.700 aan CO₂-kosten.

STANDPUNT VAN VEB

VEB ondersteunt publieke organisaties bij elke stap in de energietransitie. We analyseren energiestromen, verhogen energie-efficiëntie en vergroenen energiebronnen via elektrificatie. Door het snel dalende aantal uitstootrechten verwachten we een blijvend hoge CO₂-kost, waardoor verduurzamen ook voor moeilijke gebouwen een financiële noodzaak wordt.

VEB helpt je analyseren hoe een fossielvrije toekomst eruitziet voor jouw organisatie. Energie-efficiëntie gaat verder dan isolatie en technieken — ook patrimoniumstrategie speelt mee: gebouwen efficiënter inzetten en ongeschikte infrastructuur afstoten houdt de investeringskosten beheersbaar.

Door energiedata te monitoren en gebouwtoestand strategisch te benaderen, bepalen we samen welke maatregelen prioritair zijn. We houden daarbij rekening met de verwachte ETS2-kosten én maken de impact van uitstel inzichtelijk.

Wij helpen je graag om de verplichtingen en kosten voor te zijn. Begin tijdig met de energietransitie van jouw organisatie. Investeer nu in energie-efficiëntie, en vermijd te dure facturen in de toekomst.

BRONNEN

- European Environment Agency. "EEA greenhouse gases – data viewer" (16 april 2025). <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/maps-and-charts/greenhouse-gases-viewer-data-viewers?activeTab=8a280073-bf94-4717-b3e2-1374b57ca99d>
- Chen, Z., Brockway, P. E., Few, S., & Paavola, J. "The impact of emissions trading systems on technological innovation for climate change mitigation: a systematic review" (2024). *Climate Policy*, 1–17.
- Dechezleprêtre, A., Nachtigall, D., Venmans, F. "The joint impact of the European Union emissions trading system on carbon emissions and economic performance" (2022). *Journal of Environmental Economics and Management*. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2022.102758>.
- Calel, R. "Adopt or Innovate: Understanding Technological Responses to Cap-and-Trade" (2020). *American Economic Journal: Economic Policy* 12 (3): 170–201.
- Calel, R., Dechezleprêtre, A. "Environmental Policy and Directed Technological Change: Evidence from the European Carbon Market" (2016). *The Review of Economics and Statistics*; 98 (1): 173–191.
- Goerger, A. "The Effects of the EU ETS on Pollution Abatement Investments" (3 maart 2021). Available at <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3798397>
- Carbon Tracker Initiative. "Four in Five EU Coal Plants Unprofitable as Renewables and Gas Power Ahead." (24 oktober 2019). <https://carbontracker.org/four-in-five-eu-coal-plants-unprofitable-as-renewables-and-gas-power-ahead/>
- European Commission. "EU Emissions Trading System (EU ETS)." https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/eu-emissions-trading-system-eu-ets/about-eu-ets_en
- European Commission. "ETS2: Buildings, Road Transport and Additional Sectors." https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/ets2-buildings-road-transport-and-additional-sectors_en
- BloombergNEF. "Europe's New Emissions Trading System Expected to Have World's Highest Carbon Price in 2030 at €149, BloombergNEF Forecast Reveals" (6 maart 2025). <https://about.bnef.com/insights/commodities/europes-new-emissions-trading-system-expected-to-have-worlds-highest-carbon-price-in-2030-at-e149-bloombergnef-forecast-reveals/>
- Veyt. "Starting in 2027, Europe's Second Big Emission Trading Scheme Will Increase Fossil Fuel Prices." (17 juni 2024). <https://veyt.com/press-releases/starting-in-2027-europes-second-big-emission-trading-scheme-will-increase-fossil-fuel-prices/>